

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آینه معرفت

(فصلنامه علمی - پژوهشی فلسفه و کلام اسلامی)

سال چهاردهم، شماره ۴۱ / زمستان ۱۳۹۳

صاحب امتیاز:

دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده الهیات و ادیان

مدیر مسئول:

دکتر حسن سعیدی

سر دبیر:

دکتر محمدعلی شیخ

مدیر داخلی:

دکتر زکریا بهارنژاد

اعضای هیئت تحریریه به ترتیب الفبا:

دکتر محمد ابراهیمی ورکیانی (استادیار دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر سیدعلی اکبر افجه‌ای (استاد دانشگاه علامه طباطبایی)، دکتر رضا اکبریان (استاد دانشگاه تربیت مدرس)، دکتر محسن جوادی (دانشیار دانشگاه قم)، آیت‌الله دکتر سیدحسن سعادت مصطفوی (دانشیار دانشگاه امام صادق)، دکتر حسن سعیدی (دانشیار دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر محمدعلی شیخ (استاد دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر منوچهر صانعی (استاد دانشگاه شهید بهشتی) دکتر قربان علمی (دانشیار دانشگاه تهران)

همکاران علمی این شماره به ترتیب الفبا:

دکتر عباس احمدوند، دکتر زکریا بهارنژاد، دکتر اسماعیل دارابکلایی، دکتر مریم سالم، دکتر حسن سعیدی، دکتر مرتضی سمنون، دکتر سیدمحمد اسماعیل سیدهاشمی، دکتر نرگس نظرنژاد، دکتر ابراهیم نوئی

مترجم چکیده‌ها:

دکتر محمد رضا عنانی سراب

ویراستار:

فروغ کاظمی

صفحه‌آرا:

مریم میرزایی

نشانی: تهران، اوین، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده الهیات و ادیان، دفتر مجله کد پستی: ۱۹۸۳۹۶۳۱۱۳

www.sbu.ac.ir/maaref/ayenehmarefat
E-Mail: ayenehmarefat@sbu.ac.ir

تلفکس: ۲۲۴۳۱۷۸۵ تلفن: ۲۹۹۰۲۵۲۷
چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه شهید بهشتی

در تاریخ ۹۱/۱۰/۲۵ طی نامه ۲۰۵۱۳۹/۳/۱۸ رتبه علمی پژوهشی فصلنامه آینه معرفت توسط کمیسیون نشریات وزارت علوم و تحقیقات و فناوری تمدید اعتبار شده است.

فصلنامه آینه معرفت در سایت زیر به طور تمام متن قابل بازیابی است:

www.ISC.gov.ir

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

سال نشر: ۱۳۹۳

توجه: مسئولیت مطالب و نظریات مطرح شده در مقاله‌های این فصلنامه بر عهده نویسندگان آن است و چاپ آنها به معنای تأیید آنها نیست.

راهنمای نگارش مقالات

از نویسندگان محترم تقاضا می‌شود از ارسال مقالاتی که مطابق شیوه‌نامه نیست، خودداری فرمایند؛ صرفاً مقالاتی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند که مطابق شیوه‌نامه نگاشته شده باشند.

۱. مشخصات نویسنده: نام و نام خانوادگی، مرتبه علمی و سازمان متبوع صاحب اثر (مؤلف / مترجم)، نشانی دقیق پستی و الکترونیکی و تلفن تماس در پایان مقاله آورده شود.
۲. تصمیم‌گیری در مورد چاپ مقاله‌ها توسط هیئت تحریریه و دو داور متخصص صورت می‌پذیرد.
۳. مقاله در نشریه دیگر چاپ نشده یا همزمان برای سایر مجلات ارسال نشده باشد.
۴. مقالات دانشجویان در مقطع تحصیلات تکمیلی در صورتی برای داوری ارسال خواهد شد که نام استاد راهنما نیز ذکر شده باشد.
۵. موضوع مقالات: مقاله‌های ارسالی مرتبط با زمینه‌های تخصصی فلسفه و کلام اسلامی به یکی از سه زبان فارسی، انگلیسی و عربی پذیرفته می‌شود.
۶. اجزای مقاله: عنوان مقاله، چکیده فارسی و انگلیسی، کلید واژه‌ها، مقدمه، متن، نتیجه، ارجاعات توضیحی، منابع؛ مقاله در کادر مشخص شده مجله (راست، چپ و پایین ۴/۵ سانتیمتر و بالا ۶ سانتیمتر) و قلم زر ۱۳، حداکثر ۲۵ صفحه - تنظیم شود.
۷. دریافت مقاله فقط از طریق سامانه پند، سامانه مدیریت نشر به آدرس www.scj.sbu.ac.ir امکان پذیر است.
۸. معادل اصطلاحات و اعلام بلافاصله پس از اصطلاح یا نام در داخل پرانتز آورده شود.
۹. اعلام ناآشنا اعراب گذاری شود.
۱۰. منبع تبدیل سال‌ها از هجری به میلادی یا بالعکس: وستنفلد، فردیناند و ادوارد ماہلر، تقویم تطبیقی هزار و پانصد ساله هجری قمری و میلادی، مقدمه و تجدیدنظر از حکیم‌الدین قریشی، تهران، فرهنگسرای نیاوران، ۱۳۶۰.
۱۱. در پایان مقاله، نخست ارجاعات توضیحی آورده می‌شود که صرفاً شامل توضیحات ضروری است نه ارجاع به منابع.
۱۲. شیوه ارجاع به منابع: به جای ذکر منابع در زیرنویس یا پایان مقاله، در پایان هر نقل قول مستقیم یا غیرمستقیم مراجع مربوط، به این شکل داخل پرانتز قرار داده شود: (نام خانوادگی مؤلف، صفحه). چنانچه بیش از یک اثر از مؤلف ذکر شود، منبع به این شکل ارائه گردد: (نام خانوادگی مؤلف، عنوان مقاله یا کتاب، صفحه).

۱۳ فهرست الفبایی منابع (فارسی و غیر فارسی جدا):

- کتاب:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، عنوان کتاب، شماره جلد، نام مترجم یا مصحح و غیره، محل نشر، نام ناشر، سال نشر.

- مقاله:

الف) چاپ شده در مجموعه یا دایرةالمعارف:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، عنوان مجموعه یا دایرةالمعارف، اهتمام کننده، محل نشر، نام ناشر، سال نشر، صفحه‌ها.

ب) چاپ شده در مجلات:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام مجله، دوره یا جلد، شماره (فصل / ماه و سال)، صفحه‌ها.

ج) چاپ شده در روزنامه:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام روزنامه، شماره (روز و ماه و سال)، صفحه.

- سند:

نام سازمانی که سند در آنجا نگهداری می‌شود، شماره پرونده، شماره سند.

لطفاً میزان تحصیلات، رتبه و پایه علمی، محل کار دانشگاهی، شماره تلفن منزل و محل کار، تلفن همراه، نشانی، شماره کد یا صندوق پستی و پست الکترونیک خود را در برگه‌ای مجزا همراه مقاله ارسال نمایید.

فهرست مطالب

۷	میرداماد و وجود و ماهیت، رضا اکبریان - غزاله نویسی	
۸	"حرکت مکانی" از نظر ابن سینا و ابوالبرکات بغدادی، عبدالرسول عمادی	
۹	علل ارسطویی از منظر فلاسفه دوره یونانی مآبی، مریم سالم	
۱۰	گفتنمان اصلاح گرایی یا اعتزال معاصر رویکردی انتقادی به ادعای وجود مکتب نو معتزله، سهیلا پیروزفر - محمدحسن رستمی - حسن زرنوشه فراهانی	
۱۱	تأثیر انسان شناسی بر حکومت دینی از دیدگاه آیت الله جوادی آملی، محمد مهدی باباپور	
۱۲	رابطه علم و دین در مسئله پیدایش انسان از دیدگاه تفسیر المنار و المیزان، علیرضا قائمی نیا - معسن آزادی	
۱۳	وظیفه گرایی و اصل مسئولیت معرفتی در دنیای سایبری، حسین زحمتکش - یعقوب جوادی	
	<i>Mirdamad's Views on 'Existence' and 'Quiddity', Reza Akbarian- Ghazaleh Nevisi</i>	17
	<i>Avicenna's and Abolbarakate-Baghdadi's Views on Spatial Movement, Abdoul Rasoul Emadi</i>	18
	<i>Aristotelian Causes from the Perspective of Hellenistic Philosophers, Maryam Salem</i>	19
	<i>The Reformist Discourse of Contemporary ItezAlis: A Critical Approach to the Claim of the Existence of Neo-Mu'tazila, Soheila Piroozfar- Mohammad Hassan Rostami- Hassan Zarnusheh Farhani</i>	20
	<i>The Impact of Anthropology on Theocratic Government from Ayatollah Javadi Amoli's Perspective, Mohammad Mehdi Babapoor</i>	21
	<i>The Perspective of Tafsir Almanar and Almizan on the Relationship between Science and Religion in Terms of Their Position on the Origins of Man, Alireza Ghaeminia- Mohsen Azadi</i>	22
	<i>Deontology and the Principle of Epistemic Responsibility in the Cyber World, Hossein Zahmatkash- Yaghob Javadi</i>	23

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، زمستان ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۵۲۲۵

میرداماد و وجود و ماهیت

رضا اکبریان*
غزاله نویسی**

چکیده

در این مقاله دیدگاه میرداماد در خصوص وجود و ماهیت و رابطه آن دو بیان می‌گردد و ضمن مشخص شدن موضع صریح او در خصوص اصالت ماهیت، افکار این فیلسوف بزرگ اصالت ماهیتی در مورد معنا و نیز جایگاه هستی‌شناسانه وجود و ماهیت و اینکه با چه نظری می‌توان به اعتباریت وجود قائل شد و ماهیت اصیل چگونه است، روشن می‌گردد. در حقیقت این مقاله و هر تحقیق دیگری در خصوص دیدگاه‌های مبتنی بر اصالت ماهیت، راه را برای شناخت اصالت وجود و همه آنچه که به عنوان رسوبات دیدگاه ماهوی در حکمت متعالیه باقی مانده است هموار می‌سازد. البته نوشتار حاضر منحصر به بررسی نظرات میرداماد است و مقایسه کامل این نظرات با حکمت متعالیه تحقیقاتی دیگر می‌طلبد.

کلید واژه‌ها: وجود، ماهیت، معنای وجود و ماهیت، اصالت، اعتباریت، رابطه وجود و ماهیت، میرداماد.

zahranevissi@gmail.com

* عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس
** دانش آموخته فلسفه اسلامی دانشگاه تربیت مدرس

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۱/۸

تاریخ دریافت: ۹۳/۱/۱۹

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت

دانشگاه شهید بهشتی، زمستان ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University

کد مقاله: ۱۸۰۴۳

"حرکت مکانی" از نظر ابن سینا و ابوالبرکات بغدادی

عبدالرسول عمادی*

چکیده

حرکت مکانی به تأکید ابن سینا و ابوالبرکات بغدادی از اقدم انواع حرکات است. ابن سینا حرکت مکانی را تنها حرکت بر خط راست می‌داند و حرکت وضعی را حرکت مکانی نمی‌داند، زیرا از نظر او حرکت مکانی حرکتی است که در آن متحرک از مکان خود به طور کامل خارج می‌گردد و در حرکت وضعی تنها موقعیت اجزای جسم نسبت به اجزای مکان تغییر می‌کند و در مجموع جسم در مکان خود قرار دارد. ابوالبرکات بغدادی حرکتهای ایینی و وضعی اعم از دایره‌ای و مستقیم را حرکت مکانی می‌داند. ابن سینا حرکت مکانی را به قطعیه و توسطیه تفکیک می‌کند و برای یکی وجود ذهنی و دیگری وجود عینی قائل است. ابوالبرکات چنین تمایزی را بین حرکتهای مکانی قائل نیست و حرکات را که با تعریف علی عامل رسیدن علت به معلول می‌داند، اجمالاً دارای نوعی از وجود می‌داند هر چند که این وجود یکپارچه نیست و این وجود را به تعریف تشکیکی ارسطو از وجود ارجاع می‌دهد.

ابن سینا نیروی محرکه را غیر از جسم متحرک می‌داند، ابوالبرکات اگر چه بر این موضوع تأکید می‌کند اما تداوم حرکتی را که در جسم ایجاد شده است ناشی از خود جسم می‌داند. در مورد حرکت بر خط راست در راستای قائم ابن سینا به سکون میان حرکت بالاسو و پایین سو قائل است، اما ابوالبرکات می‌گوید که برای سکون جسم در نقطه اوج نه سبب عدمی پذیرفتنی است و نه سبب وجودی، بنابراین از نظر او حرکت از پایین به بالا و بر عکس مجموعاً یک حرکت است.

کلید واژه‌ها: ابن سینا، ابوالبرکات بغدادی، مکان، حرکت مکانی، نیروی محرک، جسم متحرک.

علل ارسطویی از منظر فلاسفه دوره یونانی مآبی

مریم سالم*

چکیده

رواقیون که کمی بعد از ارسطو در آتن، به ترویج نظریات فلسفی خود پرداختند، نظریه علیت را پذیرفتند و آن را اصلی اساسی در فلسفه طبیعی و اخلاقی خود به شمار آوردند، اما نه به همان صورت که ارسطو آن را تبیین کرده بود. نه تنها تعریف و تصور آنها از علیت متفاوت بود، بلکه نظریه علل اربعه را نیز نپذیرفتند و همچون حکمای پیشا سقراطی، فقط به علت مادی رسیدند و خدا را نیز مادی انگاشتند. در میان نحله‌های فعال و مطرح در این دوره می‌توان به اپیکوریان و شکاکان و افلاطونیان میانه و نو اشاره کرد که تنها نزد افلاطونیان می‌توان وفاداری به اصل علیت را مشاهده کرد، اصلی که باعث ایجاد و نظم عالم می‌شود و در رابطه طولی بین موجودات در قوس نزول، فیض نامیده می‌شود. با گسترش مسیحیت و مسیحی شدن فلاسفه از قرن ۶ به بعد، رابطه علیت به رابطه‌ای ایجاد می‌شود. بین خدا و عالم تبدیل و دیدگاه فیض نوافلاطونی برجیده می‌شود و حتی تا قرن ۱۲ و ۱۳ اثر چندانی از آموزه‌های فیزیکی و متافیزیکی ارسطو در بین آباء کلیسا دیده نمی‌شود. کلید واژه‌ها: علیت، علت، معلول، رواقیون، اپیکوریان، شکاکان، افلاطونیان میانه و نو.

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، زمستان ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۹۸۴۷

گفتمان اصلاح‌گرایی یا اعتزال معاصر رویکردی انتقادی به ادعای وجود مکتب نو معتزله

سهیلا پیروزفر*
محمدحسن رستمی**
حسن زرنوشه فراهانی***

چکیده

گفتمان اصلاح‌گرایی مبتنی بر عقلانیت و مبارزه با اندیشه‌های تقلیدمحور حاکم بر جهان عرب توسط سیدجمال‌الدین و محمد عبده باعث شده که برخی، آنها را منتسب و متمایل به اندیشه‌های عقل‌گرای معتزله بدانند و در امتداد اندیشه‌های آنها نیز مکتب نو معتزله یا احیای مجدد اندیشه‌های اعتزالی را ببینند. در این مقاله، ابتدا با رویکردی انتقادی خاستگاه مطرح شده برای مکتب نو معتزله بررسی شده است. سپس نظرات مختلف در باره چگونگی ادامه یافتن مکتب نو معتزله پس از عبده تبیین می‌گردد و در نهایت شواهد و قرائنی از زندگانی عبده که فرضیه معتزله‌گرایی او را ایجاد می‌کند بررسی و معلوم می‌شود که هیچ‌کدام از شواهد موجود، نمی‌تواند دلیل متقنی بر معتزله‌گرایی او باشد. لذا معرفی وی به‌عنوان احیاکننده اندیشه‌های اعتزالی در دوران معاصر صحیح نیست.

کلید واژه‌ها: نو معتزله، اصلاح‌گرایی، احیای معتزله، رویکرد انتقادی، محمد عبده، رساله التوحید.

spirouzf@um.ac.ir
rostami@um.ac.ir
zarnoshe@gmail.com

* دانشیار علوم قرآن و حدیث دانشگاه فردوسی مشهد (نویسنده مسئول)
** استادیار علوم قرآن و حدیث دانشگاه فردوسی مشهد
*** دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه فردوسی مشهد

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۲/۹

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۰/۷

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، زمستان ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله : ۲۰۷۷۸

تأثیر انسان‌شناسی بر حکومت دینی از دیدگاه آیت‌الله جوادی آملی^{زید عزه}

محمد مهدی باباپور گل افشانی *

چکیده

یکی از محورهای بنیاد دینی حکومت، مبانی آن است و نوع نگرش به این مبانی، حکومت‌ها را از هم متمایز می‌کند. انسان‌شناسی یکی از این مبانی است که در این نوشتار ضمن تبیین روش‌های مختلف انسان‌شناسی و ابعاد و مراتب وجودی انسان، به تأثیر آن بر هر یک از قوانین حکومت دینی، حاکمان این حکومت و مردم در حکومت مبتنی بر دین پرداخته خواهد شد. کانون تبیین‌های فوق، اندیشه‌های حکیم متأله معاصر، آیت‌الله جوادی آملی خواهد بود چرا که آن استاد کوشیده به مناسبت‌های گوناگون با واکاوی‌های مبانی حکومت دینی، تأثیر آن مبانی را بر این نوع از حکومت تبیین سازد. دستاورد نوشتار حاضر آن است که نوع نگاه و معرفت به ابعاد وجودی انسان تأثیر شگرفی در عناصر گوناگون حکومت دینی خواهد داشت.

کلید واژه‌ها: انسان‌شناسی، حکومت دینی، قوانین الهی، حاکم، مردم، آیت‌الله جوادی آملی.

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، زمستان ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۹۴۰۹

رابطه علم و دین در مسئله پیدایش انسان از دیدگاه تفسیر المنار و المیزان

علیرضا قائمی نیا*
محسن آزادی**

چکیده

امروزه بررسی مناسبات میان علم و دین در گرو تعیین موضع در قبال مسئله پیدایش انسان است. نسبت میان آموزه‌های قرآنی و یافته‌های تجربی در این مسئله، پرسشی است که علامه طباطبایی و رشید رضا در تفسیر آیات مربوط به انسان و پیدایش او درصدد پاسخ به آن برآمده‌اند. در این میان مؤلف المنار در تلاش هرچه بیشتر برای برقراری و اعلام هم‌نوایی کامل میان این دو است. در مقابل المیزان به صورت جدی سعی در به چالش کشیدن روش-مند و هدف‌مند علوم تجربی دارد. اگرچه سلوک المنار در حل این مسئله از انفعال مؤلف در برابر علوم تجربی حکایت دارد، اما در مقابل نویسنده المیزان از روش‌های گوناگونی برای رد علوم تجربی بهره برده است. با این همه، هیچ‌یک از تفاسیر المنار و المیزان مبانی معرفت‌شناختی رویکرد خود را، حتی تلویحاً، بیان نکرده‌اند. از این رو دستیابی به الگوی جامع مناسبات علم و دین از این رهگذر بسیار دشوار است.

کلید واژه‌ها: علم و دین، پیدایش انسان، تکامل انواع، علامه طباطبایی، رشید رضا.

mrmohsenazadi@gmail.com

* دانشیار پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
** کارشناس ارشد فلسفه دین از دانشگاه باقرالعلوم علیه السلام

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۱/۲۶

تاریخ دریافت: ۹۳/۸/۱۱

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت
دانشگاه شهید بهشتی، زمستان ۹۳

Research Journal of Islamic Philosophy and
Theology of Shahid Beheshti University
کد مقاله: ۱۹۹۲۶

وظیفه‌گرایی و اصل مسئولیت معرفتی در دنیای سایبری

حسین زحمتکش*
یعقوب جوادی**

چکیده

یکی از بارزترین ویژگی‌های عصر اطلاعات و شبکه‌های ارتباطاتی، انفجار اطلاعات و رشد بسترهای جدید دستیابی به اطلاعات است. بی‌تردید، یکی از اصلی‌ترین محمل‌های مطرح برای نیل به داده و به تبع آن حصول به اطلاعات و شکل‌گیری باورها، دنیای مجازی اینترنت است. بانگاهی به ملزومات مطرح در دنیای سایبری، می‌توان دریافت که تعریف سنتی از معرفت و تأکید بر باور صادق موجه برای نیل به معرفت در دنیای مجازی، با نقائصی همراه است. وجود الگوریتم‌های فیلتری و فرایندهای فنی مطرح در دنیای سایبری، شناساگر را ملزم می‌کند به مؤلفه جدیدی به نام اصل مسئولیت معرفتی و وظیفه‌گرایی معرفتی توجه کند. این مقاله، با روش تحلیلی و واکاوی تعریف سنتی موجود از مثلث معرفتی که بر سه رکن باور، صادق و موجه تأکید دارد، می‌کوشد ضرورت توجه به تغییر شکل هندسی این مثلث سنتی به مربع جدیدی را برجسته کند که متضمن اصل مسئولانه بودن روند شکل‌گیری باور در دنیای سایبری باشد.

کلید واژه‌ها: وظیفه‌گرایی، باور، معرفت‌شناسی، اصل مسئولیت، دنیای سایبری و اینترنت.

honzh@yahoo.com

* عضو هیئت علمی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران
** دانش‌آموخته دانشگاه تهران

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۰/۱۳ تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۲/۹

AYENEH MA'REFAT

(Research Journal of Islamic Philosophy and Theology)

No. 41/ Vol. 14/ Winter 2015

Proprietor

Shahid Beheshti University
Faculty of Theology and Religious Studies

Director

Hassan Saeidi, PhD

Editor-in- chief

Mohammad Ali Sheykh, PhD

Executive Manager

Zakaria Baharnezhad, PhD

Advisory Panel

*Seyyed Ali Akbar Afjei, PhD; Reza Akbarian, PhD; Mohammad Ebrahimi V., PhD;
Ghorban Elmi, PhD; Mohsen Javadi, PhD; Hassan Saeidi, PhD; Manoochehr Sanei,
PhD; Mohammad Ali Sheykh, PhD*

Reviewers

Abbas Ahmadvand, PhD; Mohammad Zakaria Baharnezhad, PhD; Esmail Darabkolai,
PhD; Narges Nazarnezhad, PhD; Ebrahim Noei, PhD; Maryam Salem, PhD;
Hassan Saeidi, PhD; Morteza Samnon, PhD; Seyyed Mohammad Esmail Seyyed
Hashemi, PhD;

Translator

Mohammad Reza Anani Sarab, PhD

Executive Editor

Forough Kazemi

Typesetter

Maryam Mirzaie

Address

*"Ayeneh Ma'refat" Office ,Faculty of Theology and Religious Studies,
Shahid Beheshti University, Evin, Tehran*

Postal Code

1983963113

www.sbu.ac.ir/maaref/ayenehmarefat

E-Mail: ayenehmarefat@sbu.ac.ir

Tel.Fax :+98-21-22431785 **Tel**:+98-21-29902527

Print & Binding: *Shahid Beheshti University Printing House*

Note: *The published articles are not the view points of the Quarterly .*

Ayneh Ma'refat is available in following Web Sites in fulltext form

www.ISC.gov.ir
www.SID.ir
www.magiran.com
www.noormags.com
www.srlst.com

Printed in :1393

ABSTRACTS

- Mirdamad's Views on 'Existence' and 'Quiddity'*, Reza Akbarian- Ghazaleh Nevisi 17
- Avicenna's and Abolbarakate-Baghdadi's Views on Spatial Movement*,
Abdoul Rasoul Emadi 18
- Aristotelian Causes from the Perspective of Hellenistic Philosophers*, Maryam Salem 19
- The Reformist Discourse of Contemporary ItezalIs: A Critical Approach to the Claim
of the Existence of Neo-Mu'tazila*, Soheila Piroozfar- Mohammad Hassan Rostami-
arnusheh FarhaniHassan Z 20
- The Impact of Anthropology on Theocratic Government from Ayatollah Javadi
Amoli's Perspective*, Mohammad Mehdi Babapoor 21
- The Perspective of Tafsir Almanar and Almizan on the Relationship between Science
and Religion in Terms of Their Position on the Origins of Man*, Alireza Ghaemini-
Mohsen Azadi 22
- Deontology and the Principle of Epistemic Responsibility in the Cyber World*, 23
Hossein Zahmatkash- Yaghob Javadi

- ۷ میرداماد و وجود و ماهیت، رضا اکبریان - غزاله نویسی
- ۸ "حرکت مکانی" از نظر ابن سینا و ابوالبرکات بغدادی، عبدالرسول عمادی
- ۹ علل ارسطویی از منظر فلاسفه دوره یونانی مآبی، مریم سالم
- ۱۰ گفتن اصلاح‌گرایی یا اعتزال معاصر رویکردی انتقادی به ادعای وجود مکتب نو معتزله،
سهیلا پیروزفر - محمدحسن رستمی - حسن زرنوشه فراهانی
- ۱۱ تأثیر انسان‌شناسی بر حکومت دینی از دیدگاه آیت‌الله جوادی آملی، محمد مهدی باباپور
- ۱۲ رابطه علم و دین در مسئله پیدایش انسان از دیدگاه تفسیر المنار و المیزان،
علیرضا قائمی‌نیا - محسن آزادی
- ۱۳ وظیفه‌گرایی و اصل مسئولیت معرفتی در دنیای سایبری، حسین زحمتکش - یعقوب جوادی

Mirdamad's Views on 'Existence' and 'Quiddity'

Reza Akbarian*
Ghazaleh Nevisi**

Abstract

The present article is an attempt to clarify Mirdamad's views on 'existence' and 'quiddity' and the relationship between the two. To this end, this great philosopher's explicit view on 'the fundamental reality of quiddity' and meaning, the ontological position of 'existence' and 'quiddity', the bases upon which one can posit the mentally-based position of existence and the real nature of fundamentally real quiddity are clarified. Indeed, the present article and any other study on 'quiddity-based' thoughts are assumed to lead to the recognition of all residues of 'quiddity based' views in transcendent philosophy and so it would improve our knowledge of the 'fundamentality of existence'. It is to be noted that the present study is limited to the analysis of Mirdamad's thoughts. The detailed comparison of such thoughts with those of transcendental philosophy is beyond the scope of the present article.

Key Terms: *existence (wujud), quiddity (mahiyyah), meaning of Existence and Quiddity, relationship between existence and quiddity, fundamental reality (asalt al-wujud, asalt al-mahiyyah), ideality ('tibari ature), Mirdamad.*

* University of Tarbiat Moddares

** University of Tarbiat Moddares

zahranevissi@gmail.com

Avicenna's and Abolbarakate-Baghdadi's Views on Spatial Movement

Abdoul Rasoul Emadi*

Abstract

According to Avicenna and Abolbarakate-Baghdadi, spatial movement is the oldest variety of movements. Avicenna sees spatial movement as the one which exclusively moves on a straight line so he does not consider circular movement as a type of spatial movement. His reason is that in circular movement the moving object's components change their position in relation to the components of space but the moving object remains in its space altogether. Baghdadi considers both types of movement as spatial ones. Avicenna divides spatial movement to impulsive (QATIEH) and impetus-based (TAVASOTIEH) and postulates one as subjective and the other as objective. Baghdadi does not make such a distinction and probably attributes a sort of existence to spatial movement which he considers as causal through which a cause reaches its effect. Avicenna considers the driving force as different from the moving object. Although Baghdadi puts emphasis on this distinction, he attributes the duration of the movement to the moving object.

In relation to vertical movement, Avicenna believes in immobility between the upward and downward movement while Baghdadi considers both the same.

Key Terms: *Avicenna, Abolbarakate-Baghdadi, space, spatial movement, driving force, moving object.*

* Shahid Beheshti University

abcdemadi@gmail.com

Aristotelian Causes from the Perspective of Hellenistic Philosophers

Maryam Salem *

Abstract

The Stoic philosophers who promoted their views in Athens soon after Aristotle, accepted the causation theory and made it the major principle in their physical and ethical philosophy but not in an Aristotelian sense. Not only was their definition and conception of causation different, nor did they accept the four causes. Similar to the pre-Socratic philosophers, they believed in only material cause and considered God as a material being. In this tradition, prevalent in the Hellenistic period, only neo-platonic philosophers accepted the principle of causality as a rule which causes order in the universe. It is called emanation in the linear relationship between beings in the Descendant Arc. From the 6th century onwards, among the Christian philosophers the causation relationship changed into the inevitable relation between God and the world. The emanation view was absent among them and even in the 12th and 13th centuries one cannot find any trace of the physical and metaphysical theories of Aristotle among the followers of the Traditional Church.

Key Terms: *causation, cause, effect, stoicism, Epicureans, Sceptics, middle and neo platonism.*

* Shahid Beheshti University

m_salem@sbu.ac.ir

The Reformist Discourse of Contemporary Itezalīs: A Critical Approach to the Claim of the Existence of Neo-Mu'tazila

*Soheila Piroozfar

**Mohammad Hassan Rostami

***Hassan Zarnusheh Farhani

Abstract

The reformist discourse which is based on wisdom and the challenge of imitative ideas, as it is introduced by Seyed Jamal al-din and Muhammad Abduh in the Arab World, has been the impetus for some scholars to connect these two reformists to Mu'tazili rationalist ideas and argue for a Neo-Mutazili school of thought as a sign of the revival of Itizali thought. The present article attempts to first critically discuss the origins of the emergence of Neo-Mutazila. It then traces the sustenance of this idea after Abduh and provides evidence from Abduh,s life showing that the claim to include him among Mutazilis has no strong basis. The conclusion is that his identification with the revival of Itezali thought is not correct.

Key Terms: *Neo Mu'tazila, Reformation, revival of Mu'tazila, critical approach, Muhammad Abduh, Rissalat al Tawhid.*

* Ferdowsi University

** Ferdowsi University

*** iversityFerdowsi Un

spirouzfard@um.ac.ir

rostami@um.ac.ir

zarnooshe@gmail.com

The Impact of Anthropology on Theocratic Government from Ayatollah Javadi Amoli's Perspective

Mohammad Mehdi Babapour*

Abstract

The basic foundations of a government and the attitude toward these foundations make distinctions among governments. One of these foundations is anthropology which is the focus of the present paper. An attempt is made to delineate the different methods of anthropology, the aspects and levels of human existence and their impact on the laws of a theocratic government, its rulers and its people. The focus of this delineation is on Ayatollah Javadi Amoli, the contemporary theologian. The reason is that he has attempted, on different occasions, to explain the impact of those foundations on this type of government through his analysis of the foundations of a theocratic government.

The conclusion is that the kind of assumed perspective toward the different aspects of human existence has a tremendous effect on the various elements of a theocratic government.

Key Terms: *Anthropology, Divine laws, Ruler, People, Ayatollah Javadi Amoli.*

* Shahid Beheshti University

m_babapour@sbu.ac.ir

The Perspective of Tafsir Almanar and Almizan on the Relationship between Science and Religion in Terms of Their Position on the Origins of Man

Alireza Ghaemina*

Mohsen Azadi**

Abstract

Nowadays the study of the relationship between science and religion is conditional to assuming a position with regard the issue of the origins of man. The relationship between Quranic teachings and empirical findings is an issue which has been dealt with by Allameh Tabatabai and Rashid Reza in commenting on Quranic verses focusing on Man and his origins. The author of Tafsir Almanar, has attempted, as far as possible, to show a perfect correspondence between the two; while, the author of Almizan has seriously tried to challenge empirical sciences purposefully and systematically. Though the approach adopted in Almanar implies its author's passive reaction to empirical sciences, the author of Almizan has assumed different methods to reject empirical sciences. Meanwhile, none of these commentators have mentioned, explicitly or implicitly, the epistemological bases of their approaches. Therefore, arriving at a comprehensive pattern of the relationship between religion and science seems problematic.

Key Terms: *science and religion, origins of man, species evolution, Allameh Tabatabai, Rashid Reza.*

* Research Institute of Islamic Culture and Thought

** Bagheralolum University

mrmohsenazadi@gmail.com

Deontology and the Principle of Epistemic Responsibility in the Cyber World

Hossein Zahmatkash*
Yaghob Javadi**

Abstract

One of the most prominent features of the age of information and communication networks is the explosion of information and the development of new grounds for gaining access to information. Undoubtedly, the virtual world is one of the most important paths through which one can get access to data and information and as a result form beliefs. Reviewing the requirements of the cyber world, one can discern that the traditional definition of knowledge and the emphasis on justified true belief as a channel to acquire knowledge in the cyber world suffers some deficiencies. Because of filtering algorithms and technical procedures involved in the cyber world, the knower is required to pay attention to new elements such as the principle of epistemic responsibility and deontology. Analyzing the traditional definition of the trio elements as knowledge, the present article tries to draw more attention to a new dimension in cyber-related epistemology which includes the principle of responsibility in the process of belief-formation in the cyber world.

Key Terms: *Deontology, Belief, Epistemology, Principle of Responsibility, Cyber World, Internet.*

* University of Tehran

honzh@yahoo.com

** University of Tehran